

Lars Bjurstam, lars.bjurstam@dom.se, 054-14 84 50

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet Ett starkt straffrättsligt skydd mot människohandel och annat utnyttjande av utsatta personer (SOU 2016:70)

Allmänt

Yttrandet riktar in sig på de delar av betänkandet där tingsrätten har en annan uppfattning än utredningen eller vill tillägga något till lämnade förslag.

Ändringarna i bestämmelsen om människohandel (avsnitt 3.7)

Otillbörligt medel (avsnitt 3.7.2)

Den föreslagna ändringen är avsedd att tydliggöra bland annat att varje otillbörligt medel i sig självt är tillräckligt för straffansvar och att det inte finns något generellt krav på maktförhållande mellan gärningsmannen och offret. Enligt tingsrättens mening kan den föreslagna ändringen – som är marginell och närmast av språklig karaktär – inte anses innebära ett sådant tydliggörande eller förväntas leda till den avsedda förändringen i tillämpningen av bestämmelsen. Vid sådana förhållanden skulle den avsedda ändringen komma till uttryck genom uttalanden i förarbeten och inte i lagtexten, vilket strider mot legalitetsprincipen. Tingsrätten avstyrker därför den föreslagna ändringen.

Exploateringssyftet m.m. (avsnitt 3.7.4)

Ändringen av det subjektiva rekviritet kan inte anses innebära ett alltför utvidgat gärningsmannansvar. Tingsrätten tillstyrker därför den föreslagna ändringen.

Människohandel med barn (avsnitt 3.7.6)

Visserligen finns det inte någon tydlig problematik kring åldersgränsen. Barnperspektivet talar dock med tillräcklig styrka för införandet av ett oaktsamhetsrekvisit. Tingsrätten tillstyrker därför den föreslagna ändringen.

Införandet av två nya straffbestämmelser om utnyttjande av utsatta personer (avsnitten 4.7 och 4.8)

Tingsrätten anser att utredningens överväganden och motiveringar för att införa de nya straffbestämmelserna inte är helt övertygande och att förslaget behöver utredas ytterligare.

De nya straffbestämmelserna ger upphov till flertalet gränsdragningsproblem i förhållande till befintlig lagstiftning. Enligt tingsrättens mening bör det övervägas om inte det behov av ytterligare kriminalisering som utredningen har identifierat kan tillgodoses bättre genom ändringar i befintliga straffbestämmelser, bland annat genom en modernisering av bestämmelsen om ocker.

Vidare framstår de nya straffbestämmelserna som alltför oprecist utformade. Enligt tingsrättens bedömning riskerar straffbestämmelsernas tillämpningsområde att bli klart mer vidsträckt än vad som framgår av utredningens överväganden och det är svårt att göra en klar avgränsning mot det straffria området. Tingsrätten ifrågasätter därför om straffansvaret kan anses tillräckligt tydligt, klart och förutsägbart för att stå i överensstämmelse med legalitetsprincipen.

Avslutningsvis ställer sig tingsrätten tveksam till att de nya straffbestämmelserna har utformats/konstruerats på ett sätt som liknar den nuvarande bestämmelsen om människohandel. Med hänsyn till de tillämpnings-, utrednings- och bevisvärigheter som uppenbarligen finns beträffande bestämmelsen om människohandel kan det antas att liknande svårigheter kommer att aktualiseras beträffande de nya straffbestämmelserna.

Mot bakgrund av det ovanstående avstyrker tingsrätten förslaget.

I handläggningen av ärendet har deltagit lagmannen Lars Bjurstam, chefsrådmannen Bertil Ehn, rådmannen Magnus Haglund och tingsfiskalen Erik Königsson (föredragande).

Lars Bjurstam

Erik Königsson